

Bydgoszcz, 05.08.2022r.

RECENZJA

rozprawy doktorskiej lek. Krystiana Kałużnego

p.t. Wybrane parametry równowagi statycznej i dynamicznej oraz jakości życia kobiet po chirurgicznym leczeniu raka piersi

na stopień doktora nauk medycznych i nauk o zdrowiu
w dyscyplinie nauki medyczne

Nowotwory stanowią poważny problem zdrowotny przede wszystkim u osób w młodym i średnim wieku. Fakt ten jest szczególnie istotny ze względu na to, iż są one najczęstszą przyczyną zgonów w tych grupach wiekowych, natomiast w populacji ogólnej stanowią drugą, co do częstości przyczynę zgonów, ustępując jedynie chorobom układu krążenia.

W populacji kobiet najczęściej diagnozowanym nowotworem jest rak piersi. Pacjentki leczone z powodu raka piersi stanowią szczególną grupę chorych, gdyż leczenie raka piersi niesie za sobą istotne implikacje kliniczne.

Zabieg usunięcia piersi (operacja oszczędzająca pierś lub radykalna mastektomia) powoduje zmianę w wyglądzie ciała (ubytek lub brak piersi), co ma duży wpływ na sposób postrzegania samej siebie, poprzez zmniejszenie poczucia kobiecości, co może prowadzić do stanów depresyjnych oraz niechęci pokazywania się w miejscach publicznych. W przypadku raka piersi nasilenie choroby i rodzaj leczenia (chirurgia, radioterapia, chemioterapia lub połączenie wszystkich trzech) mają wyraźny wpływ na subiektywne postrzeganie choroby przez pacjentkę. Ich wpływ, na jakość życia jest również modulowany przez cechy osobowości, zasoby osobiste, dostępność i postrzeganie wsparcia społecznego, jak i rodzinnego, a także silny związek między ubytkiem lub brakiem piersi a samooceną i seksualnością kobiet.

Niemniej istotnym problemem klinicznym mogą być zaburzenia postawy ciała i równowagi. W dostępnych badaniach naukowych wykazano, że mastektomia powoduje znaczące zmiany w postawie ciała, takie jak asymetria tułowia i obręczy

barkowej, zwiększenie pochylenia tułowia do przodu i asymetrię w ustawieniu łopatki, co wpływa na zaburzenia równowagi. Przewlekłe zaburzenia tego typu prowadzą w prostej linii do bólu okolicy grzbietu i stanowią podstawę do rozwoju zmian reumatycznych.

Nie ma zatem najmniejszych wątpliwości, że temat podjęty przez Doktoranta dotyczy analizy bardzo istotnego problemu klinicznego jakim są odległe następstwa niepożądane chirurgicznego leczenia najczęstszego nowotworu w obrębie klatki piersiowej diagnozowanego u kobiet jakim jest rak piersi.

Przedstawiona mi do recenzji rozprawa doktorska lek. Krystiana Kałużnego p.t. **Wybrane parametry równowagi statycznej i dynamicznej oraz jakości życia kobiet po chirurgicznym leczeniu raka piersi**, zrealizowana pod kierunkiem pani prof. Magdaleny Hagner-Derengowskiej liczy łącznie 94 strony, 12 tabel i 7 rycin, a piśmiennictwo składa się ze 121 pozycji.

We wstępie, stanowiącym rozdział pierwszy rozprawy, Doktorant w syntetyczny, ale wyczerpujący sposób przedstawił epidemiologię, patogenezę, czynniki ryzyka, klasyfikację oraz metody leczenia raka piersi, a także problematykę zaburzeń równowagi i jakości życia w grupie pacjentek po chirurgicznym leczeniu raka piersi. Wstęp jest dobrze zaplanowany i napisany; stanowi odpowiednie wprowadzenie do kolejnych rozdziałów.

W rozdziale drugim Doktorant przedstawił przesłanki empiryczne, uzasadniające podjęcie badań oraz sformułowanie dwóch hipotez badawczych, celu głównego pracy oraz trzech celów szczegółowych. **Celem głównym pracy** była analiza wybranych parametrów równowagi statycznej i dynamicznej oraz jakości życia u pacjentek po 5 latach od chirurgicznego leczenia raka piersi. Doktorant w szczególności poszukiwał związku między rozległością zabiegu operacyjnego leczenia raka piersi, a odległymi następstwami w zakresie zaburzeń równowagi oraz jakości życia oraz związku zaburzeń równowagi z odczuwalną jakością życia.

Część metodologiczna nie budzi zastrzeżeń. Doktorant w sposób szczegółowy przedstawił projekt badania, planowaną charakterystykę grupy badanej i grupy kontrolnej, kryteria włączenia i wykluczenia, metodykę badań, metody badawcze oraz przebieg badania. Na przeprowadzenia badań doktorant uzyskał zgodę Komisji Bioetycznej. Metody statystyczne zostały dobrane właściwie do projektu badania i charakterystyki badanych grup. Na uwagę zasługuje fakt konieczności przedłużenia planowanego czasu badania przez Doktoranta, co świadczy o jego zaangażowaniu w projekt i tym, że wobec trudności w pozyskiwaniu kolejnych Pacjentek do badania, co

jest cechą szczególną badań prowadzonych w stanie zagrożenia epidemiologicznego związanego z COVID-19 w nie porzucił projektu i doprowadził go do końca.

Wyniki przeprowadzonych badań zaprezentowano w przejrzysty sposób, z odpowiednią do charakteru badań liczbą tabel. Przedstawione wyniki badań są wartościowe i istotne z punktu widzenia klinicznego. Na uwagę zasługuje porównanie jakości życia pacjentek operowanych radykalnie z pacjentkami operowanymi metodami oszczędzającymi. Warty podkreślenia jest unikatowość odległej obserwacji następstw niepożądanych leczenia chirurgicznego raka piersi w aspekcie zaburzeń równowagi oraz oceny jakości życia. Co ciekawe, a przy tym niepokojące, mimo uznania pacjentek za wyleczone po upływie 5 lat od zakończenia leczenia onkologicznego, pacjentki po mastektomii nadal zmagają się z następstwami niepożądanymi choroby i jej leczenia.

W rozdziale **dyskusja** Doktorant w sposób wnikliwy i uporządkowany poddaje konfrontacji uzyskane wyniki badań własnych z wynikami badań innych autorów. Piśmiennictwo jest aktualne i zawiera wszystkie znaczące pozycje; pozwala to skonfrontować wyniki uzyskane przez Doktoranta z pracami prowadzonymi w innych ośrodkach, nierzadko stosującymi inną metodologię, a jednak dochodzącymi do podobnych wniosków. Doktorant dokonuje również podsumowania mocnych stron przeprowadzonych badań jak i ich ograniczeń; jako ograniczenie pracy wskazuje, że badano tylko kobiety, które przeżyły 5 lat po leczeniu onkologicznym i nie miały wznowy nowotworu. Absolutnie nie zgadzam się z tym stwierdzeniem; homogeniczność badanej grupy i jej niekwestionowana jednolitość jest mocną stroną badania. Zgadzam się natomiast z Doktorantem, że dodatkowa analiza biorąca pod uwagę leczenie uzupełniające: chemo-, radio- i immunoterapię mogłaby wzbogacić tę pracę.

Zaprezentowane **wnioski** odpowiadają w pełni postawionym celom i złożeniom rozprawy doktorskiej.

Podsumowując, stwierdzam, że przedstawiona mi do recenzji praca p.t. ***Wybrane parametry równowagi statycznej i dynamicznej oraz jakości życia kobiet po chirurgicznym leczeniu raka piersi*** stanowi oryginalne rozwiązanie interesującego problemu badawczego. Rozprawę doktorską oceniam bardzo wysoko zwracając uwagę na jej innowacyjność, znaczenie poruszanego tematu wobec swoistej plagi chorób cywilizacyjnych, a wśród nich chorób nowotworowych, oraz dużą wartość uzyskanych wyników. Z pełnym przekonaniem stwierdzam, że tym samym rozprawa doktorska **spełnia wymogi** zawarte w **Ustawie z dnia 14 marca 2003r.** o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r., poz. 1789 z późn. zm.).

Thoracic Research Centre
dr hab. n. med. Mariusz Kowalewski
Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Wnoszę zatem do Rady Dyscypliny Nauk Medycznych Uniwersytetu Medycznego w Łodzi o dopuszczenie lek. Krystiana Kałużnego do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

